

มาตรฐานภาระงานตำแหน่งสายสนับสนุนทางวิชาการ

***เสถียร คามิศักดิ์

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (ก.พ.อ.) แจ่มมติคณะอนุกรรมการเกี่ยวกับการพัฒนาระบบบริหารบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษาว่าตามประกาศ ก.พ.อ. เรื่อง มาตรฐานการกำหนดระดับตำแหน่งและการแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้น พ.ศ. 2553 นั้นได้มีการกำหนดประเภทและจำนวนของผลงานที่ใช้ในการเสนอขอกำหนดตำแหน่งสูงขึ้นเป็นมาตรฐานขั้นต่ำให้เหมาะสมกับประเภทและระดับตำแหน่ง เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาถือปฏิบัติ ซึ่งให้เริ่มใช้ปฏิบัติทันที จะมีผลกระทบต่อข้าราชการที่ได้ผลิตผลงานตามหลักเกณฑ์เดิม แต่อยู่ระหว่างจะเสนอขอตำแหน่งสูงขึ้นในช่วงเปลี่ยนผ่านระบบ ข้าราชการที่มีโอกาสเตรียมความพร้อมผลิตผลงานให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ใหม่ ประกอบกับผลงานที่มีคุณภาพจำเป็นต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการ เช่น งานวิจัย งานวิเคราะห์เชิงระบบ เป็นต้น ก.พ.อ. จึงมีมติกำหนดแนวปฏิบัติให้มีช่วงระยะเวลาผ่อนผันให้ข้าราชการเสนอขอตำแหน่งสูงขึ้นโดยใช้ผลงานตามข้อบังคับหรือประกาศของแต่ละสถาบันอุดมศึกษาได้กำหนดไว้เดิมไปพลางก่อนเป็นระยะเวลา 1 ปี ตั้งแต่วันที่ 22 ธันวาคม 2553 ซึ่งเป็นวันประกาศ ก.พ.อ. ทั้งนี้การพิจารณาประเภทและจำนวนของผลงานที่ใช้ในการเสนอขอตำแหน่งสูงขึ้นในระดับตำแหน่งต่าง ๆ ตามระบบบริหารงานบุคคลใหม่ ให้พิจารณาเทียบเคียงระดับตำแหน่งกับระบบบริหารงานบุคคลเดิม ส่วนกรณีหัวหน้าหน่วยและกรณีปฏิบัติงานเฉพาะด้านหรือเฉพาะทางโดยมีองค์ประกอบที่เหมาะสมกับแต่ละกรณี ซึ่งข้าราชการที่จะได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้นต้องผ่านการประเมินตามหลักเกณฑ์ในแต่ละกรณีดังกล่าว ให้ข้าราชการที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้างานซึ่งมิได้ใช้ผลงานในการเสนอขอแต่งตั้งและได้รับการกำหนดตำแหน่งตามระบบบริหารงานบุคคลใหม่ในประเภทและระดับตำแหน่งเดียวกับกรณีที่ใช้ผลงานในการขอแต่งตั้งมีโอกาสดำเนินงานไม่แตกต่างกัน ก.พ.อ. จึงมีมติให้

ข้าราชการดังกล่าวเสนอขอตำแหน่งเป็นระดับสูงขึ้น ในกรณีที่ปฏิบัติงานเฉพาะด้านหรือเฉพาะทางได้โดยไม่ต้องขอเทียบผลงานในระดับตำแหน่งที่ครองอยู่เดิม

ต่อมาเมื่อถึงวันที่ 21 ธันวาคม 2554 ก.พ.อ. มีมติให้ขยายช่วงระยะเวลาผ่อนผันให้ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาเสนอขอตำแหน่งสูงขึ้น โดยใช้ผลงานตามข้อบังคับหรือประกาศที่สถาบันอุดมศึกษากำหนดไว้เดิมไปพลางก่อนออกไปจนถึงวันที่ 30 กันยายน 2555

เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2555 ก.พ.อ. มีมติอีกครั้งหนึ่งเป็นครั้งที่ 3 เห็นชอบให้ขยายระยะเวลาผ่อนผันให้ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาเสนอขอตำแหน่งสูงขึ้น โดยใช้ผลงานตามข้อบังคับหรือประกาศที่สถาบันอุดมศึกษากำหนดไว้เดิมไปพลางจนกว่า ก.พ. จะนำหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดเกี่ยวกับการเสนอผลงานวิจัยมาใช้เป็นองค์ประกอบในการประเมินข้าราชการพลเรือนสามัญให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้น

ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา (ก.พ.อ.) มาตรา 18(ค) สายสนับสนุนวิชาการ นอกจากจะมีระบบการบริหารงานบุคคลที่มีการปฏิบัติงานลักษณะคล้ายคลึงกันกับข้าราชการพลเรือนสามัญ (ก.พ.) และข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ตามมาตรา 38(2) ที่ไม่ใช่ตำแหน่งครู และไม่ใช่ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา และไม่ใช่ศึกษานิเทศก์ ก็คือสายเจ้าหน้าที่ธุรการทั่วไป เหมือนกับสายสนับสนุนทางวิชาการสังกัดสถาบันอุดมศึกษา จากข้อความดังกล่าวข้างต้น การเลื่อนระดับและตำแหน่งสูงขึ้นของข้าราชการทั้ง 3 ลักษณะคือ ข้าราชการพลเรือนสามัญ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา ยังมีลักษณะคล้ายคลึงกันคือ ต้องใช้ผลงาน (คู่มือการปฏิบัติงาน ผลงานเชิงวิเคราะห์ ผลงานเชิงสังเคราะห์ ผลงานวิจัย และผลงานทางวิชาการ ในลักษณะอื่น) เป็นองค์ประกอบในการประเมินให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้น

ในกรณีตำแหน่งประเภททางวิชาการ ตำแหน่ง อาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์ คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา (ก.พ.อ.) มีการประกาศเรื่อง มาตรฐานภาระงานทาง วิชาการของผู้ดำรงตำแหน่งอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ พ.ศ. 2558 ฉบับลง วันที่ 11 มิถุนายน 2558 โดยกำหนดภาระงานไม่น้อยกว่า สัปดาห์ละ 35 ชั่วโมง มีภาระงานสอน ภาระงานวิจัยและ งานวิชาการอื่น ภาระงานบริการวิชาการ ภาระงานทำนุ บำรุงศิลปวัฒนธรรม และภาระงานอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับ พันธกิจของสถาบันอุดมศึกษา สำหรับผลงานทางวิชาการ ต้องคำนึงถึงความเป็นเลิศทางวิชาการและความเป็นที่ ยอมรับในระดับท้องถิ่น ระดับชาติหรือระดับนานาชาติให้ สอดคล้องกับพันธกิจของสถาบัน

เพื่อให้เห็นความแตกต่างของข้าราชการสาย สนับสนุนทางวิชาการหรือพนักงานมหาวิทยาลัย ในสังกัด สถาบันอุดมศึกษา (ก.พ.อ.) กับข้าราชการพลเรือนสามัญ (ก.พ.) ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

ยกเลิกมติ ก.พ.อ. ที่ให้ผ่อนผันระยะเวลาช่วงการ ให้ประกาศ ก.พ.อ. เรื่อง มาตรฐานการกำหนดระดับ ตำแหน่งและการแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนในสถาบัน อุดมศึกษาให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้น พ.ศ. 2553 ให้มีผลบังคับ ให้แต่ละสถาบันอุดมศึกษาถือปฏิบัติต่อไป เหตุผลเพราะจะ ทำให้ทุกสถาบันอุดมศึกษามีหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติที่ เหมือนกันทุกสถาบัน ไม่แตกต่างกันเหมือนอย่างที่ใช้ใน ปัจจุบัน (2553-2558) และทำให้เกิดความได้เปรียบเสีย เปรียบที่มีระบบการบริหารหลายรูปแบบคือประมาณ 10-15 แบบที่ปฏิบัติอยู่นี้

แต่ละสภาสถาบันอุดมศึกษาต้องออกข้อบังคับ เรื่องมาตรฐานภาระงานของสายสนับสนุนทางวิชาการ ตำแหน่งปฏิบัติงาน ผู้ชำนาญงาน ผู้ชำนาญงานพิเศษ ผู้ปฏิบัติการ ผู้ชำนาญการ ผู้ชำนาญการพิเศษ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้เชี่ยวชาญพิเศษ เหตุผลเพราะจะทำให้การปฏิบัติงาน ของสายสนับสนุนทางวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา มีความแตกต่างกับการปฏิบัติงานของข้าราชการ ก.พ. และ

ข้าราชการ ก.ค.ศ.

โดยทั่วไปแล้วผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุนทาง วิชาการ แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะคือ

1. ประเภทผู้บริหาร คือตำแหน่งผู้อำนวยการ สำนักงานอธิการบดี ตำแหน่งผู้อำนวยการกอง ตำแหน่ง เลขานุการคณะ/สำนัก/สถาบัน/ศูนย์/ตำแหน่งผู้อำนวยการ สำนักงานคณบดี/สถาบัน/สำนัก/ศูนย์ (หัวหน้างานระดับ จัดการ ถูกยกเลิกไปเมื่อไม่มีระบบซี 1-11) มีภาระงานที่รับ ผิดชอบคือ (1) ด้านวางแผน (2) ด้านบริหารงาน (3) ด้าน บริหารทรัพยากรบุคคล (4) ด้านบริหารทรัพยากรและงบ ประมาณ (5) ด้านงานเชิงพัฒนา/งานบริการวิชาการ (งาน ในหน้าที่ /หน่วยงาน/สถาบัน)

2. ประเภททั่วไป คือ ตำแหน่งผู้ปฏิบัติงาน ตำแหน่งผู้ชำนาญงาน ตำแหน่งผู้ชำนาญงานพิเศษมีภาระ งานที่รับผิดชอบคือ (1) ด้านการปฏิบัติงาน (2) ด้านบริการ (3) ด้านการกำกับดูแล (4) ด้านงานเชิงพัฒนางานในหน้าที่/ หน่วยงาน

3. ประเภทวิชาชีพเฉพาะหรือเชี่ยวชาญเฉพาะ คือตำแหน่งผู้ปฏิบัติการ ตำแหน่งผู้ชำนาญการ ตำแหน่ง ผู้ชำนาญการพิเศษ ตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญ ตำแหน่ง ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ มีภาระงานที่รับผิดชอบคือ (1) ด้านการ ปฏิบัติงาน (2) ด้านการวางแผน (3) ด้านการประสานงาน (4) ด้านบริการ (5) ด้านงานเชิงพัฒนา/งานบริการวิชาการ (งานในหน้าที่/หน่วยงาน/สถาบัน)

ภาระงานของสายสนับสนุนทางวิชาการ ชั่วโมง การทำงานจะมีไม่น้อยกว่า 35 ชั่วโมงทำงาน /สัปดาห์ มหาวิทยาลัยมหิดลกำหนดให้ผู้ปฏิบัติงานแต่ละคนต้องมี ภาระงาน ไม่น้อยกว่า 1,380 ชั่วโมงทำงาน/ปี

การใช้วิชาชีพหรืองานบริการทางวิชาการบริการ ต่อสังคม หรือการเป็นที่ยอมรับนับถือในวงวิชาชีพและ วิชาการ ถือว่าเป็นหน้าที่สำคัญอีกประการหนึ่งของสาย สนับสนุนที่มีตำแหน่งเป็นระดับ ผู้ชำนาญงานพิเศษ ผู้ชำนาญการพิเศษ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ โดย เฉพาะอย่างยิ่งตำแหน่งระดับผู้เชี่ยวชาญ และผู้เชี่ยวชาญ พิเศษ ต้องถือเป็นภาระหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ นอกจากจะเป็น ผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นวิทยากร เป็นกรรมการในคณะกรรมการ

คณะต่าง ๆ ฯลฯ ยังต้องแสดงความคิดเห็นในเชิงเป็น ผู้รู้ผู้เล่นในเรื่องนั้น ๆ อาจจะเป็นการเสนอบทความทาง วิชาการ การทำงานวิเคราะห์ งานเชิงสังเคราะห์ งานวิจัย หรือผลงานในลักษณะอื่น เป็นต้น

ผู้เขียนขอเสนอแนวทางในการกำหนดภาระงาน ของสายสนับสนุนทางวิชาการในสถาบันอุดมศึกษาของ ผู้ดำรงตำแหน่ง ข้าราชการงานพิเศษ ผู้อำนวยการพิเศษ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ ซึ่งเป็นการติดตามประเมินผล การปฏิบัติราชการตามลักษณะงาน หน้าที่ความรับผิดชอบ คุณภาพและความยุ่งยากของงานของตำแหน่งที่ได้รับแต่งตั้ง ตามประกาศ ก.พ.อ. และข้อบังคับของมหาวิทยาลัย ดังต่อไปนี้คือ

1. ผู้อำนวยการงานพิเศษ ผู้อำนวยการพิเศษ ต้อง เสนอผลงานที่เป็นการใช้วิชาชีพหรืองานบริการทางวิชาการ บริการต่อสังคม หรือการเป็นที่ยอมรับนับถือในวงวิชาชีพ และวิชาการ หรืองานที่เกี่ยวกับการพัฒนางาน พัฒนา หน่วยงาน หรือพัฒนาสถาบันอุดมศึกษา โดยการเสนอ บทความทางวิชาการ ภายใน 4 ปี อย่างน้อย 1 – 3 เรื่อง หรือทำงานวิเคราะห์ งานเชิงสังเคราะห์ หรืองานวิจัย อย่าง น้อย 1 เรื่อง

2. ผู้เชี่ยวชาญ ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ ต้องเสนอผล งานที่เป็นการใช้วิชาชีพหรืองานบริการทางวิชาการบริการ ต่อสังคม หรือการเป็นที่ยอมรับนับถือในวงวิชาชีพและ วิชาการ หรืองานที่เกี่ยวกับการพัฒนางาน พัฒนาหน่วยงาน หรือพัฒนาสถาบันอุดมศึกษา โดยการเสนอบทความทาง วิชาการ อย่างน้อยปีละ 1 เรื่อง และ ทำงานวิเคราะห์ งาน เชิงสังเคราะห์ หรืองานวิจัย อย่างน้อย 2 ปี 1 เรื่อง เป็นต้น

เครือข่ายงานบริหารงานบุคคลและ ปชมท หรือ ผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่ หรือผู้อำนวยการกอง บริหารทรัพยากรบุคคล ตามสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ หรือสภาข้าราชการหรือ สภาพนักงานมหาวิทยาลัย ต้อง ร่วมกันคิดร่วมกันทำยกร่างภาระงานตำแหน่งสาย สนับสนุนวิชาการ แนะนำสถาบันอุดมศึกษาเพื่อให้เห็น ความแตกต่างจากข้าราชการอื่นที่ปฏิบัติงานทางธุรการ และหรือปฏิบัติงานสนับสนุนทางด้านบริหาร ต่อไป

ประวัติผู้เขียน

ที่ปรึกษาด้านการบริหารงานบุคคล สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท) ถึง ปัจจุบัน

ที่ปรึกษาด้านการบริหารงานบุคคล ที่ประชุมสภา ข้าราชการ พนักงานและลูกจ้างมหาวิทยาลัยแห่ง ประเทศไทย (ปชมท) ถึงปัจจุบัน

ผู้ทรงคุณวุฒิกรรมการประเมินเพื่อแต่งตั้งบุคคล ให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้น สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) ถึงปัจจุบัน

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารบุคคล คณะ กรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ประจำมหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลพระนคร) ถึงปัจจุบัน

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารบุคคล คณะ กรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏ พระนคร) ถึงปัจจุบัน

วิทยากรบรรยายการเขียนคู่มือปฏิบัติงาน การทำงานเชิงวิเคราะห์ การทำงานเชิงสังเคราะห์ การกำหนดตัวชี้วัดและสมรรถนะบุคลากรสายสนับสนุน

อดีตผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่ สำนักงาน อธิการบดี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ